ÅRSBERETNING

2021

Retten i Aarhus

(bemærkninger til årsnøgletal)

Maj 2022

1. Indledning – kort præsentation af retten

Retten i Aarhus er en af landets største byretter og har til huse i to smukke gamle bygninger på Vester Allé 10 og 12 i Aarhus C.

Retten i Aarhus har ca. 100 medarbejdere, heraf ca. 27 jurister fordelt mellem dommere, retsassessorer og dommerfuldmægtige, ca. 56 kontorfunktionærer, 8 vagt- og servicemedarbejdere, 4 elever og et varierende antal deltidsansatte jurastuderende.

2. Bemærkninger til resultatet i 2021

I 2021 har der ved Retten i Aarhus været en række ledelsesmæssige forandringer. Den tidligere retspræsident fratrådte sin stilling med udgangen af marts 2021. I perioden frem til udgangen af august måned var der ansat en konstitueret retspræsident, hvorefter den nuværende tiltrådte den 1. september 2021.

Den nuværende administrationschef tiltrådte ved årsskiftet.

Disse ændringer på centrale ledelsesposter har medført, at der ikke i samme omfang har været kontinuerlig fokus på embedets ledelse og centrale opgaver.

2.1. Effektivitet (aktivitet og produktivitet)

2.1.1. Straffesager

I 2021 har Retten i Aarhus fortsat haft særligt fokus på afviklingen af straffesager.

Retten har fra 2020 til 2021 oplevet et fald i antallet af vægtede, afsluttede straffesager i lighed med antallet af vægtede, afsluttede straffesager på landsplan, dog således at en lang række byretter har oplevet en stigning i antallet af vægtede, afsluttede straffesager.

Hos Retten i Aarhus skyldes faldet til dels, at retten som følge af Covid-19-situationen i Danmark i 2021 har aflyst og omberammet et stort antal sager på grund af sygemeldinger hos aktørerne. Aktiviteten på straffesager har i 2021 derudover været påvirket af, at retten har forberedt og gennemført et stort antal nævningesager og arrestantsager, herunder domsmandssager med mange retsdage.

Produktiviteten for straffesager er i 2021 faldet for såvel jurister som kontorfunktionærer. For juristerne er faldet mere markant end landsgennemsnittet, mens faldet for kontorfunktionærer tilnærmer sig gennemsnittet for alle byretter.

Faldet i produktiviteten for kontorfunktionærerne hænger sammen med faldet i produktivitet for juristerne, idet strafferettens kontorfunktionærer ikke selvstændigt slutter sager, og da kontorfunktionærerne, som anført ovenfor, har været belastet med et stort antal sager, som på grund af Covid-19-situationen er blevet omberammet en eller flere gange.

Aflysning af straffesager medfører både forsinkelse af sagerne og et stort ekstraarbejde i forbindelse med ny berammelse og indkaldelse. Endvidere skal det bemærkes, at sagen først indgår i produktivitetsberegningen på det tidspunkt, hvor sagen afsluttes endeligt.

2.1.2. Civile sager

Opgørelserne af aktivitet og produktivitet vedrørende civile sager omfatter blandt andet almindelige civile sager, småsager og familiesager.

Retten i Aarhus oplevede et fald i antallet af vægtede afsluttede civile sager, hvilket også var tilfældet for retterne på landsplan.

Produktiviteten målt blandt kontorfunktionærer i afdelingen steg i 2021. Produktiviteten blandt kontorfunktionærer svarer dermed til den femte bedste byret på landsplan.

Produktiviteten vedrørende civile sager målt blandt jurister er i 2021 faldet i forhold til 2020. Der er således anvendt flere juristressourcer til at afslutte færre sager, hvilket er årsagen til faldet. Faldet skyldes formentlig, at afdelingen i 2020 som følge af Covid-19-situationen har afholdt væsentlig flere telefonmøder i 1. halvår, og således kunne slutte flere sager end sædvanligt. Desuden kan det ikke udelukkes, at sagerne afsluttet i 2021 er af mere kompleks karakter samt af længere varighed, og dermed kræver flere juristressourcer end tidligere.

2.1.3. Familiesager

Familieretten blev etableret den 1. april 2019, hvor de familieretlige sager overgik fra civilretten. Da 2019 var et implementeringsår, giver det bedst mening at sammenligne 2020 og 2021.

I 2021 oplevede familieretten en stigning i modtagne sager. Langt de fleste sager kommer fra Familieretshuset, som efter Covid-19-situationen og opnormering i antallet af medarbejdere, er kommet langt bedre med og sender flere sager end tidligere. Produktiviteten har imidlertid også været stigende i 2021 sammenlignet med 2020, og familieretten har således afsluttet flere sager i 2021 end i 2020. Familieretten har dog også langt flere verserende sager ved årsskiftet i 2021 end ved årsskiftet i 2020.

2.1.4. Fogedsager

Retten i Aarhus oplevede i 2021 et fald i antallet af vægtede, afsluttede fogedsager i lighed med de fleste andre embeder. Faldet var dog markant større end det generelle fald ved Danmarks Domstole. Dette kan dels skyldes, at fogedretten i Aarhus under Covid-19-nedlukningen i 2020 afsluttede et meget stort antal sager, der havde hobet sig op i årene forinden og dels, at antallet af nye fogedsager i 2021 faldt betydeligt i forhold til 2020.

Fogedrettens aktivitet har i 2021 endvidere været påvirket negativt af, at afdelingen i januar måned flyttede til nye lokaler som anført nedenfor.

Fogedrettens produktivitet er i 2021 faldet både for jurister og kontorfunktionærer, hvilket overordnet set også var tilfældet for landets øvrige fogedretter. Faldet hænger nøje sammen med afdelingens faldende aktivitet. Fogedretten i Aarhus placerede sig trods den faldende produktivitet som Danmarks tredjemest produktive fogedret i 2021.

2.1.5. Skiftesager

Retten i Aarhus har i 2021 oplevet en betydelig stigning i antallet af vægtede, afsluttede insolvensskiftesager og placerede sig på denne baggrund som den største skifteret uden for Sø- og Handelsrettens område målt på insolvenssager.

Antallet af vægtede, afsluttede dødsboskiftesager er i 2021 faldet, hvilket primært skyldes, at skifteretten i 2021 har haft et meget stort ressourceforbrug til oplæring af kontormedarbejdere i dødsbobehandling.

Skifterettens samlede produktivitet er i 2021 faldet, hvilket i særlig grad var forårsaget af ressourceforbruget til oplæring af kontormedarbejdere. Skifterettens aktivitet og produktivitet blev i 2021 desuden påvirket negativt af, at afdelingen i januar måned flyttede til nye lokaler som anført nedenfor. På trods af de anførte forhold var skifterettens samlede produktivitet i 2021 stadig over landsgennemsnittet.

2.2.Sagsbehandlingstider (målopfyldelse og gennemsnitlige sagsbehandlingstider)

2.2.1. Straffesager

Retten i Aarhus opfyldte i 2021 ikke de gældende mål for sagsbehandlingstiden for nævninge- og domsmandssager, tilståelsessager og sager uden domsmænd (øvrige), og den gennemsnitlige sagsbehandlingstid på sagstyperne for de 80 % hurtigst behandlede sager er steget fra 2020 til 2021 (bortset fra nævningesager), hvilket også er det generelle billede for byretterne.

Årsagen til resultatet på gennemløbstiden på nævninge- og domsmandssager er, at Retten i Aarhus fortsat har en stor ophobning af særligt domsmandssager, der medfører, at sager, der ikke er særligt prioriteret, har meget lang sagsbehandlingstid. På grund af det store antal nævninge- og arrestantsager er det ikke lykkedes at få udlignet denne ophobning af straffesager.

Retten i Aarhus havde i 2021 et bedre resultat på målopfyldelse og gennemsnitlig sagsbehandlingstid for tilståelsessager end i 2020, om end retten ikke kan opfylde den gældende målsætning for Danmarks Domstole. Retten i Aarhus har i 2021 haft – og har fortsat i 2022 – fokus på, at udnytte ledig retstid til behandling af tilståelsessager med kort varsel. Retten i Aarhus har derfor en forventning om, at den gennemsnitlige sagsbehandlingstid for tilståelsessager også i 2022 vil være faldende.

Retten i Aarhus opfyldte i 2021 det gældende mål for sagsbehandlingstiden for bødesager. Årsagen til resultatet er en fortsat fokuseret indsats fra medarbejderne på den iværksatte proces vedrørende bødesager. Da der ikke afholdes retsmøder i sagerne, bliver denne sagstype ikke påvirket af den store ophobning af straffesager i øvrigt.

Den gennemsnitlige sagsbehandlingstid på nævningesager er faldet fra 221 dage i 2020 til 176 dage i 2021, hvorimod retten igen har oplevet en stigning i den gennemsnitlige sagsbehandlingstid for domsmandssager.

Retten har på trods af et stort antal nævningesager med mange retsdage formået at nedbringe den gennemsnitlige sagsbehandlingstid på nævningesager, hvilket skyldes en fokuseret indsat på berammelse af nævningesager hurtigst muligt. En særskilt indsat på berammelse af denne sagstype har indvirkning på den gennemsnitlige sagsbehandlingstid på øvrige sagstyper, som således ikke prioriteres.

2.2.2. Civile sager

Den gennemsnitlige sagsbehandlingsbehandlingstid for almindelige civile sager er steget fra 2020 til 2021, og det gældende mål for sagsbehandlingstid for denne sagstype er således ikke opfyldt for 2021. Årsagen hertil er blandet andet, at retten har modtaget et antal større domsmands- og nævningesager i 2021, hvilket blandt andet har medført omberammelser af civile sager. Desuden har der i afdelingen for forberedelsen i 2021 været et mindre fald i juristbemandingen, hvilket også er medvirkende til at øge sagsbehandlingstiden.

Civilretten har som følge af den manglende målopfyldelse på området fortsat fokus på, at sagsbehandlingstiden nedbringes. Dette forhold er indarbejdet i rettens handlingsplan for 2022, hvortil der henvises.

Den gennemsnitlige sagsbehandlingstid for småsager, der skal afgøres ved hovedforhandling, er faldet væsentligt i 2021 i forhold til sagsbehandlingstiden i 2020.

Desuden var Retten i Aarhus i 2021 tæt på at nå målet om, at 80 % af alle sager skal behandles inden for 122 dage.

Endelig bemærkes det, at Retten i Aarhus har opfyldt målet for sagsbehandlingstid for konkurskarantænesager i 2021.

2.2.3. Familiesager

Familieretten opfylder målopfyldelsen i relation til fuldbyrdelsessagerne og prøvelsessagerne. Sidstnævnte behandles i den forenklede familiesagsproces.

Prøvelsessagerne bliver prioriteret, og der er i afdelingen fokus på, at målopfyldelsen på 70 dage overholdes i alle sager. Der er ligeledes fokus på, at ikke-komplicerede sager afsluttes hurtigst muligt – herunder at sager, hvor der er klaget for sent, bliver afvist med det samme. Familieretten har videre fokus på at få afdækket, hvorvidt sagsøger reelt har klaget, eller om der mere er tale om en utilfredshed med sagsbehandlingen i Familieretshuset. Dette ses særligt i børnebidragssagerne.

Tvangsfuldbyrdelsessagerne bliver prioriteret i afdelingen. Der bliver lagt en plan for hver enkelt sag, så snart den bliver modtaget.

Familieretten anvender skemaer for prøvelsessagerne og fuldbyrdelsessagerne, så der altid er overblik over den aktuelle status i hver enkelt sag. Skemaer opdateres dagligt.

Familieretten kan ikke overholde de gældende mål for sagsbehandlingstiden i forhold til §§ 6-7 sagerne. Familieretten ligger langt over måltallet og langt over landsgennemsnittet. Tallet har været stødt stigende siden starten i 2019. Årsagerne hertil skal findes i en svær

berammelsessituation ved Retten i Aarhus og hos advokater, sygemelding i afdelingen og stigningen i modtagne sager fra Familieretshuset.

Herudover er Familieretten nogle gange nødt til at iværksætte børnesagkyndige undersøgelser, børnesagkyndige erklæring og observationsrapporter, da Familieretshuset har store udfordringer vedrørende mandskab til at udfærdige børnesagkyndige undersøgelser, hvorfor sagerne ikke opleves tilstrækkeligt oplyst. Endvidere opleves, at brugen af prøveordninger er stigende, og at dette presser sagsbehandlingstiden, om end det ofte er det korrekte og mest forsvarlige at gøre i den konkrete sag.

Familieretten arbejder hele tiden på tiltag i forhold til sagsforberedelsen, som kan være med til at afkorte den samlede sagsbehandlingstid. I 2021 har familieretten således etableret en indledende proces, hvorefter telefonmøde er unødvendigt i de fleste sager og kan dermed berammes hurtigere.

2.2.4. Fogedsager

Fogedretten i Aarhus har i 2021 opfyldt de gældende mål for sagsbehandlingstiden på samtlige delområder.

Resultatet er meget tilfredsstillende, idet fogedretten gennem flere år har arbejdet målrettet på at få nedbragt sagsbehandlingstiden.

Den gennemsnitlige sagsbehandlingstid for samtlige fogedsager bliver desuden nedbragt betydeligt i 2021, således at fogedretten på alle områder bortset fra betalingspåkrav har en sagsbehandlingstid, der er kortere end landsgennemsnittet. Den høje gennemsnitlige sagsbehandlingstid for betalingspåkrav skyldes, at fogedretten i 2021 har afsluttet en række meget gamle sager. Sagsbehandlingstiden for betalingspåkrav forventes i 2022 nedbragt betydeligt.

2.2.5. Skiftesager

Skifteretten i Aarhus har i 2021 opfyldt de gældende mål for sagsbehandlingstiden vedrørende tvangsopløsningssager og gældssaneringssager. Målopfyldelsen vedrørende udlevering af dødsboer var stigende i 2021, men ligger fortsat under måltallet.

Årsagen til den manglende målopfyldelse vedrørende sagsbehandlingstiden på dødsboområdet skal i særlig grad findes i det forhold, at afdelingen i 2021 manglede erfarne medarbejdere og har brugt betydelige ressourcer på oplæring. Det er dog tilfredsstillende, at den gennemsnitlige sagsbehandlingstid for samtlige skifteformer inden for dødsboområdet desuagtet var faldende i 2021.

Skifteretten har som følge af den manglende målopfyldelse på dødsboområdet fortsat fokus på, at sagsbehandlingstiden nedbringes. Dette forhold er indarbejdet i rettens handlingsplan for 2022, hvortil der henvises.

2.3 Målopfyldelse for VVV-sager[1]

Retten i Aarhus' målopfyldelse for VVV-sager inden for fristen var i 2021 stort set uændret fra 2020. Det bemærkes, at det samlede mål for VVV-sager i 2021 var, at 59 % af sagerne skulle afgøres indenfor 37 dage. Resultatet for Retten i Aarhus var i 2021 45 %. Gennemsnittet for byretterne lå i 2021 på 40 %, mens den 5. bedste ret havde et resultat på 27 %.

Retten i Aarhus har i 2021 fortsat haft fokus på overholdelse af 37-dages-fristen for målopfyldelsen for VVV-sager. Retten har fokus på hurtig berammelse af sagerne i samarbejde med anklagemyndigheden og forsvarerne, ligesom retten i højere grad har gjort brug af muligheden for at beskikke en anden forsvarer, der kan give møde inden for fristen.

Retten i Aarhus har endvidere fokus på hurtig berammelse af sager om ungdomskriminalitet, hvor retten på målopfyldelsen for berammelse af sager inden for fristen ligger på linje med landsgennemsnittet. Rettens målopfyldelse på dette område er bedret i modsætningen til det samlede resultat for byretterne. Dette er et resultat af, at sager med ungdomskriminalitet sammen med såvel VVV-sager og arrestantsager prioriteres ved modtagelsen.

Retten i Aarhus har i 2021 fortsat haft særlige berammelsesfri kalendertid hos rettens dommere til berammelse af særligt prioriterede sager, arrestantsager og nævningesager. Dette initiativ fortsætter i 2022. Ledelsen har derudover fortsat øget fokus på berammelsesfri tid til hurtig berammelse af disse sagstyper, således at retten i mindre grad skal aflyse og omberamme ikke prioriterede sagstyper.

2.4 Udvalgte HR-nøgletal (sygefravær og personaleomsætning mv.)

Årsværksandelen på administration og ledelse er steget fra 2020 til 2021, der primært kan begrundes i de ledelsesmæssige udfordringer i årets løb, nærmere beskrevet under punkt 2.

Sygefraværet er steget en smule i 2021 i forhold til 2020, hvilket særlig begrundes i langtidssygefraværet hos 4 medarbejdere.

Personaleomsætningen er steget i 2021, hvilket primært begrundes i ansættelse af en række nye medarbejdere. Ansættelserne er sket delvis på baggrund af, at faste rutinerede medarbejdere er fratrådt.

2.5 Eventuelle andre bemærkninger

Skifte- og fogedretten samt en del af administrationen flyttede i januar 2021 fra adressen Kannikegade 16 til Vester Allé 12. Flytningen var en stor opgave, der blev gennemført planmæssigt. Der gik dog en rum tid før arbejdsprocesserne var helt på plads i de nye lokaler,

[1] Ved en VVV-sag forstås sager, som anklagemyndigheden har markeret som værende en særlig prioriteret voldssag, voldtægtssag eller våbensag. VVV-sagerne er omfattet af en politisk målsætning om, at sagerne skal være løst inden for 37 dage.

og det daglige arbejde kunne gennemføres mest effektivt.

Retten i Aarhus har lige som resten af samfundet også i 2021 været påvirket af Covid-19-situationen. Retten har på denne baggrund måttet aflyse flere sager, da en eller flere parter har været ramt af enten sygdom eller isolationskrav.

3. Udviklingsinitiativer 2021

Retten i Aarhus har fortsat haft fokus på nedbringelse og håndtering af gennemløbstiden på straffesager, herunder behandlingen af 11 nævningesager samt en større straffesag berammet med mere end 25 retsdage.